

Plenum

Torsdag 2.6.2022 kl. 16.00—18.54

2.2. Muntlig fråga om mentalvårdstjänster för unga (Sari Multala saml)

Muntligt spörsmål MFT 110/2022 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Nästa fråga, ledamot Multala.

Debatt

16.23 **Sari Multala kok:** Arvoisa puhemies! Tällä viikolla monet koululaiset ja opiskelijat päättävät nykyisen koulutaipaleensa, valmistuvat ammattiin tai kirjoittavat ylioppilaaksi. Haluan lämpimästi onnitella teitä kaikkia. Koululaiset, opiskelijat ja opettajat ovat opiskelleet viimeiset kaksi vuotta hyvin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Korona on syventänyt olemassa olevia ongelmia entisestään ja lisännyt eroja hyvin pärjäävien ja heikommin selviytyvien välillä. Mielensterveyspalveluiden ruuhkautuminen uhkaa syrjäyttää nuoria opinpolulta. Joka kolmas korkeakouluopiskelija kärsii ahdistuksen ja masennuksen oireista. Opiskelijoita hoitava YTHS on ruuhkautunut, sillä mielensterveyspalveluiden kysyntä on kaksinkertaistunut, ja vastaanottoaikaa voi joutua odottamaan jopa kolme kuukautta. Tilanne on kestämatön. Kysyisinkin hallitukselta: mitä aiotte tehdä nuorten mielensterveyspalveluihin pääsyt parantamiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.24 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla oli eilen kahden ja puolen tunnin ajan kutsustani kaikki Suomen johtavat lasten ja nuorten psykiatrian, lastensuojelun ja etsivän lastensuojelutyön osajat pyöreän pöydän keskustelussa. Hyvin intensiivisesti kävimme läpi tätä, eri puolilta Suomea oli asiantuntijoita. Siinä tuli paljon näitä huolia esille, tuli tietysti myös paljon hyviä uusia työmuotoja ja kokemuksia. Tuli myös sillä tavalla rauhoittavaa viestiä — ainakin minulle, joka en ole kuitenkaan tämän erityiskysymyksen asiantuntija — että johtavat asiantuntijat totesivat, että itse asiassa kaikkein vakavimpien, psykoositasoisten tai itsemurhien, määrät eivät ole meillä lisääntyneet. Kysymys on masennuksen, ahdistuksen, yleisen huolen lisääntymisestä — joka osittain liittyy siihen, että leima eli stigma mielensterveyshäiriöihin on vähentynyt ja nyt haetaan hoitoon enemmän.

Mutta taustalla ovat todelliset ongelmat, ja hallituksella on yhdeksän eri kohtaa, millä me olemme näihin puuttuneet. Kaikkein tärkein niistä on ”mielensterveyspalvelut etulinjaan”, mutta myös YTHS:ää olemme rahoittaneet lisää. Jatkan mielelläni tästä keskustelua. [Kalle Jokinen: Mitä teette muuta kuin kahvia ja pullaa?]

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Multala.

16.25 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaisaloite terapiatakuun edistämisestä eteni eduskuntaan vuoden 2019 loppupuolella. Kaikki eduskunta-puolueet ovat kannattaneet terapiatakuuta. Siitä huolimatta se on maannut sosiaali- ja terveysvaliokunnassa jo yli kaksi vuotta. Hallituspuolueiden kansanedustajat, myös vihreät mukaan lukien, keskeyttivät asian käsittelyn ja äänestivät terapiatakuun käsittelemisen jatkamista vastaan 12.3.2020. [Oikealta: Oho! — Ben Zyskowicz: Voiko tämä olla totta!] Kokoomus haluaa edistää terapiatakuuta, sillä mielenterveysongelmien kasvu oli nähtävissä jo ennen koronaepidemian alkua, mutta hallituspuolueet päättivät toisin.

Myös ministeri Lindén sekä ministeri Kiuru, edeltäjänne, olette molemmat sanoneet, että hallituksen esitys hoitotakuusta sisältäisi terapiatakuun. Toisin kävi, se ei sisällä. [Timo Heinonen: Oho!] Miksi hallituksen hoitotakuuesitys ei lupauksista huolimatta sisällä terapiatakuuta? Miksi petitte lupauksenne ettekä halua parantaa mielenterveyspalveluihin pääsyä? [Jukka Gustafsson: Kova väite!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.26 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koska jotenkin ennakoin, että tämä kysymys nousee esille, niin kaksi minuuttia sitten tuossa lukaisin vielä kerran läpi tämän kansalaisaloitteen terapiatakuusta. Kaikkein tärkein asia, jota siellä korostettiin, oli nopean yhteyden saaminen perusterveydenhuoltoon eli terveyskeskuksiin, koska mikään takuu, mikään hoitomuotohan ei voi toteutua, ellei pääse ensin sinne arvioon. Tämä on yleisen hoitotakuun keskeinen asia. Suomessa tällä hetkellä yhteyden saanti terveyskeskukseen ja arviointi ei onnistu läheskään kaikkialla.

Toinen asia, jota kansalaisaloitteessa korostettiin, oli psykososiaaliset interventiot. No, siinä on kolme sivistyssanaa, mutta kun täällä on sivistynyttä väkeä, niin kaikki tiedämme, että kysymys on nopeasta puuttumisesta, joka voi esimerkiksi tapahtua lisäkoulutetun sairaanhoitajan, yleislääkärin tai psykologin toimesta ja nimenomaan seitsemässä vuorokaudessa tämän yleisen hoitotakuun puitteissa.

Sen sijaan psykoterapiaa, etenkin vaativaa psykoterapiaa, emme nykyisten psykoterapeuttien koulutusmäärien puitteissa katso realistiseksi pystyä tarjoamaan kansalaisaloitteen mukaisessa neljässä viikossa kuin joissain harvoissa tapauksissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

16.28 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lindén, vielä noista mielenterveysongelmista: Nehän ovat todella, voi sanoa, ihan kansansairaus Suomessa. Meillä työkyvyttömyyseläkkeiden suurin syyryhmä on mielenterveysongelmat, ja nuorista noin 20 prosenttia kärsii tällä hetkellä mielenterveysongelmista, ja tilanne on pahentunut koronan aikana. Nämä ongelmat keskeyttävät monen elämänkin, ja varsinkin sellaisen, voi sanoa, hyvän elämän.

Me ollaan täällä puhuttu terapiatakuusta. Minä olen istunut täällä monena iltana, ja olen myöskin teidän, silloin kun olitte kansanedustajana, kuullut käyttäneen monia puheenvuo-

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

roja terapiatakuun puolesta. Otetaan ensiksi 23.3.: sanoitte, että terapiatakuu on tärkeä asia, ”sen takia se tulee toteuttaa osana hoitotakuuta, ja niin tulee myös tapahtumaan” [Oikealta: Ohhoh!] — ”niin tulee myös tapahtumaan”. Nyt kysyn teiltä: miksi te ette sitä vie tässä samassa? Te sanoitte 31.5. Helsingin Sanomissa, että se on ongelmallinen. Voin kertoa teille: ollessani samassa tehtävässä kuin tekin olen katsonut sen aloitteen, ja se ei ole ongelmallinen. Kannattaa kysyä myös Mielenterveyspoolilta. [Ben Zyskowicz: Ongelma onkin hallituksessa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveyspoolin kanssa olen ollut hyvin tiiviissä yhteydessä, ja tätä asiaa on käyty monta kertaa läpi. Kuten totesin, ne perustason interventiot, että lisäkoulutettu sairaanhoitaja... Kerron teille lyhyesti siitä, että nykyinen hallitus käynnisti tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen osana Terapiat etulinjaan -hankkeen peräti 43 miljoonan euron rahoituksella. Sillä rahoituksella on nyt koulutettu yli 1 000 henkilöä, ammattihenkilöä, pääasiassa sairaanhoitajia, osaamaan nämä lyhytterapiat. Malli on pitkälti se, jota Keravan kaupunki ja HUS toteuttivat yhdessä niin, että siellä on terveyskeskuksen lisäkoulutettu sairaanhoitaja, erikoissairaanhoidon psykiatrian erikoissairaanhoitaja ja sitten erikoissairaanhoidon psykiatri tiiminä, ja he käsittelevät sitten siellä heti ensiyhteydenoton jälkeen näitä asioita. Tällä mallilla, nimenomaan lisäkouluttamalla henkilökuntaa tähän osaamiseen, me pystymme käsittelemään sen seitsemän vuorokauden hoitotakuun puitteissa, joka on nopeampi kuin se kansalaisaloitteessa esitetty neljä viikkoa, [Välihuuto oikealta] mutta koulutushaasteet ovat suuret.

Puhemies Matti Vanhanen: — Edustaja Sirén.

16.30 Saara-Sofia Sirén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman hämentyneenä kuuntelin ministeri Lindénin ensimmäistä vastausta, kun edustaja Multala esitti huolensa nuorten kasvavista mielenterveydenongelmista. Ja ministeri tuntui asian tuntijakeskusteluihin viitaten toteavan, että kysymys on ikään kuin masennuksesta ja ahdistuksesta, mikä ei olisi niin vakava asia.

Päinvastoin: tämä on ehdottomasti huoli, joka on laajasti jaettu ja joka myös tässä salissa tulee jakaa laajasti. Nuorten mielenterveyden ongelmat ovat nimenomaan haaste, mikä tulee tulevaisuudessa kalliiksi, jos emme nyt tartu siihen. Esimerkiksi kotikaupungissani Turussa, joka sattuu olemaan myös ministerin kotikaupunki, on ollut tilanteita, joissa opiskelija on tammikuussa pyytänyt apua, ja aika on annettu syksylle. Tämä on aivan kestämätön tilanne.

Arvoisa hallitus, minkä takia ette ota vakavasti nuorten mielenterveyden häiriöitä? Minkä takia ette lupauksistanne huolimatta toteuta niitä keinoja — esimerkiksi terapiatakuuta — joihin olette aikaisemmin sitoutuneet ja jotka olette luvanneet hoitaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Muistutan edelleen minuutin mittaisista puheenvuoroista. — Pääministerin sijainen.

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

16.32 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vastata tähän edustajan kysymykseen — ensinnäkin aika vakavan syytöksen sisältävään puheenvuoroon siitä, että hallitus ei ottaisi lasten ja nuorten arjen tilannetta koronavuosien jälkeen vakavasti. [Kokoomuksen ryhmästä: Siltä se kuulosti!] Päinvastoin.

Täällä lisätalousarvioesittelyssä kaksi päivää sitten kerroin, että hallitus kohdistaa normaalin talousarvionsa puitteissa oikeastaan kaiken sen liikkumavaran nyt lapsiin ja nuoriin, mutta myös niihin asioihin, joilla ennaltaehkäistään mielenterveyden huolia ja muita syrjäytymiseen liittyviä riskejä. Silloin ne rahat kohdistetaan kouluun, esiopetukseen, peruskouluun ja toiselle asteelle; siihen arkeen, tukiopetukseen, pienryhmätoimintaan, koulunkäyntiavustajiin, jotta voisimme välttää näiden ongelmien syntymistä. Ja sen lisäksi hallitus valmistelee tätä hoitotakuuta ja tuo siitä esityksen niin, että kaikkiin sairauksiin saisi nopeammin hoidon peruspalveluissa. Kysymys on hallitukselle mitä vakavin.

Ja korostan, miksi tämä on meille niin tärkeää: Suomessa syntyy historiallisen vähän lapsia. Tällä maalla ei ole varaa menettää yhtäkään nuorta toivottomuuden polulle, vaan kaikkien aikuisten vastuulla on pitää näistä ihmisistä huolta. Hallitus kantaa lapsista ja nuorista suuren vastuun.

Puhemies Matti Vanhanen: Myös vastaukset yhdessä minuutissa. — Edustaja Antikainen.

16.33 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ministeri Lindén mainitsi aiemmassa puheenvuorossaan lastensuojelun. Toivottavasti ministeri on oikeasti tietoinen siitä vaikeasta tilanteesta, joka siellä on. Nimittäin moni lapsi on menettänyt henkensä osin aliresursoidun lastensuojelun vuoksi. Tästä surullisin esimerkki on esimerkiksi Vilja Eerikan kuolema. Sen jälkeen, vuonna 2013, valmistui selvitys, jossa mainittiin monia toimenpiteitä, jotka olisi tehtävä. Tästä huolimatta lastensuojelun tilanne on vain pahentunut.

Lastenkodissa asuneena minulle tämä on erittäin tärkeä asia, ja senpä vuoksi perussuomalaiset ovatkin tehneet tästä aloitteen; olemme tehneet keskustelualoitteen lastensuojelun tilanteesta. Haluaisin kysyä ministeriltä: kannatatteko tätä, että kävisimme täällä eduskunnassa lastensuojelun tilanteesta laajan keskustelun, ja toisaalta aiotteko lisätä resursseja lastensuojeluun? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.34 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset erittäin tärkeästä kysymyksestä. Tämä ministerin tehtäväni on määräaikainen, niin kuin tiedätte, ja silloin yleensä on tietyt lait valmistelussa ja niitä toteutetaan, mutta kun tulin tähän tehtävään, asetin viisi painopistettä itselleni. Yksi oli lastensuojelu, yksi oli mielenterveysasiat, yksi oli yleinen sosiaalinen eriarvoisuus, yksi oli terveyskeskuksessa hoitoon pääsy ja yksi oli hoidon jatkuvuus eli omalääkärimalli. Kaikista näistä olemme nyt saaneet aikaiseksi asioita, viimeksi omalääkärimallista aivan juuri.

Mutta tullakseni lastensuojeluun: Otin ensimmäisenä yhteyttä lapsiasiavaltuutettuun — ihan taisi olla jo toisella työviikolla — ja se poiki pitkälti myös hänen tänne eduskuntaan antamansa vuosikatselmuksen pohjalta sen, että olemme nyt käynnistämässä lastensuoje-

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

lulain kokonaisuudistuksen, joka ei ollut edes hallitusohjelmassa. Siellä oli osittainen uudistus, joka on osin toteutettu ja jonka toisen osan piti tulla syksyllä. Nyt me kaksi viikkoa sitten pidimme tiedotustilaisuuden, jossa yhdessä lapsiasiavaltuutettu Pekkarisen kanssa kerroimme, mitä tarkoittaa lastensuojelun kokonaisuudistus. Äärettömän tärkeä asia, josta pitää keskustella tässä salissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo.

16.35 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveyden ongelmat ovat jo todella, todella yleisiä tällä hetkellä. Joka kolmas suomalainen on jossain elämänsä vaiheessa kokenut mielenterveyden horjumista, ja se, että niitä on nuorilla niin paljon, on äärettömän vakavaa. Todellakin näin koulujen päättämisen aikana tähän on hyvä kiinnittää nyt vakavasti huomio.

Minä nyt vaan myöskin peräänkuulutan sitä, että miksi te ette toteuttaneet tätä lupamaanne terapiatakuuta tai senkaltaista järjestelyä tämän hoitotakuun yhteydessä Ollaan oltu lukemattomissa vaalitenteissä hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa, joissa te olette jokainen yksitellen olleet sitä mieltä ja luvanneet, että tämä asia hoidetaan. No, nyt sitä ei ole hoidettu. On mielenterveyden järjestöjen, ammattilaisten näkemys, että tätä ei ole terapiatakuualoitteen mukaisessa muodossa nyt hoidettu — hoitoon ei pääse. Tämän hinta olisi 35 miljoonaa euroa. Varmasti vaatii kouluttamista ja erilaisia järjestelyjä, että tästä terapiatakuusta tulee totta. Mutta eikö tätä rahaa löydy, kun te otatte 8,9 miljardia uutta velkaa? 35 miljoonaa. Onko tämä teidän arvovalintanne?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén.

16.37 Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteinen kotikaupunkimme — niin edustaja Orpon kuin Sirénin niin kuin täällä muutaman ministerinkin kanssa — Turku nousi tässä esille. Valitettavasti minun täytyy todeta, että hoitotakuu on sellainen asia, jota erityisesti Turun kaupunki tarvitsee. En nyt syytä sen pitkään toiminutta johtoa ja sitä poliittista ryhmää, johon tämä johto on kuulunut. [Sari Sarkomaa: Syy on aina jossain muussa!] Mutta eiköhän kysymys ole pitkälti siitä, että siinä kaupungissa ei tällä hetkellä pääse terveyskeskukseen ollenkaan. Ei edes soiteta takaisin, jos on yrittänyt päästä terveyskeskukseen. Ja kaiken lähtökohta on se, että ihminen saa perusterveydenhuoltoon yhteyden, on hänellä sitten ruumiillinen eli somaattinen vaiva tai mielenterveyden vaiva. [Kalle Jokinen: Nyt ei olla Turun valtuustossa!]

Olen itse ollut etulinjan lääkärinä 23 vuotta. Hyvin usein mielenterveyden ongelmat nousevat esille ruumiillisten sairauksien yhteydessä. Sen takia meidän pitää käsitellä hoitotakuita kokonaisuutena. Ja kuten sanoin, nimenomaan nämä interventiot, se nopea puuttuminen seitsemässä vuorokaudessa, sisältyy — niin kuin muidenkin sairauksien osalta — tähän hoitotakuuseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Keto-Huovinen.

16.38 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tutkimusten mukaan valtaosa psyykkisistä sairauksista puhkeaa nuoruusiässä. Toisaalta nuorilla on hyvä paranemisennuste. Onkin hienoa, että entistä useampi nuoristamme uskaltaa hakea

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

apua, mutta palveluiden saatavuus on liian heikkoa. Pari vuotta sitten SuomiAreenalla vieraillessani kuulin nuorilta järkyttävää viestiä, että huumeita saa helpommin kuin hoitoa mielenterveysongelmiin. Tällaista emme saa Suomessa hyväksyä.

Terapiatakuun unohtaminen on yksi esimerkki hallituksen prioriteeteista. Jos hoitoa ei saa, voi nuori pahimmassa tapauksessa syrjäytyä, kuolla tai joutua työkyvyttömyyseläkkeelle jo nuorena. Kysynkin: mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy ja mitä oikeasti myös toteuttaa nuorten mielenterveyskriisin ratkaisemiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

16.39 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vastata tähän kysymykseen, koska silloin kun me puhutaan lasten ja nuorten mielenterveydestä, totta kai ongelmien ennaltaehkäisy ja se kouluissa ja oppilaitoksissa annettava varhainen tuki ovat aivan keskeisessä roolissa. Siinä hallitus on tehnyt hyvin paljon tämän hallituskauden aikana konkreettisia toimia. Olemme vahvistaneet oppilas- ja opiskelijahuollon resursseja pysyvästi 29 miljoonalla eurolla ja säättäneet sitovista henkilöstömitoituksista näihin palveluihin, joilla me saadaan pysyvästi lisää koulupsykologeja ja koulukuraattoreita töihin suomalaisiin peruskouluihin, suomalaisiin lukioihin, ammatillisiin oppilaitoksiin.

Tämän lisäksi olemme juuri — kolmas vuosi peräkkäin — päättäneet antaa koulutuksen järjestäjille lisäresursseja vastataksemme tähän koronapandemian aiheuttamaan hyvinvointi- ja oppimisvajeeseen, eli jo kolmantena lukuvuonna peräkkäin pystymme antamaan kouluille, oppilaitoksille mahdollisuuden palkata lisää erityisopettajia, koulunkäynninohjaajia, panostaa lisää oppilas- ja opiskelijahuoltoon tai pienentää opetusryhmiä.

Kaiken tämän lisäksi parhaillaan on valmistelussa myöskin sitouttavan kouluyhteistyön vakinaistaminen — ennaltaehkäisevää työtä, mitä suomalaisissa peruskouluissa tehdään koulupudokkuuden ehkäisemiseksi. [Jukka Gustafsson: Kokoomus voisi jo luovuttaa kyllä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Häkkänen.

16.40 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenterveysongelmat ovat nyt kasvamassa kaikissa ikäluokissa mutta erityisesti nuorten ikäluokissa niin suureksi asiaksi, että siitä on tulossa kansallisesti yksi suurimmista poliittisista kysymyksistä, ja sen takia olisi hyvä, että se asia ratkotaan laajalla yhteistyöllä tässä salissa. Se, ratkotaanko se terapiatakuun nimellä tai jollain muulla, on toissijaista, kunhan asiaan saadaan muutosta, eikö näin? Ministeri nyökyttelee.

Minkä takia siihen ei ole tällä vaalikaudella tehty muutosta? Eihän kokoomusta kiinnosta se, onko se terapiatakuu-nimellä, vaan se muutos, se, pääseekö palveluihin nopeammin ja ovatko palvelut nopeammin saatavilla, jotta voidaan ennaltaehkäistä vaikeampia ongelmia.

Nyt ministeri täällä lupasi, että joku muutos on toisella nimellä tulossa. Tapahtuuko se muutos tällä vaalikaudella? Ja tähän kysyisin varapääministerin kannan: onko hallitus sitoutunut siihen, että sama muutos, jonka mielenterveysjärjestöt ovat esittäneet terapiatakuun muodossa, tapahtuu nyt näillä muilla keinoilla koko Suomessa? — Mielellään hallituksen linjaus.

Punkt i protokollet PR 66/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lindén. [Ben Zyskowicz: Tuleva varapääministeri!]

16.41 **Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean, että se tärkein käytännön toimenpide, joka on alkanut jo pari vuotta sitten ja joka oli hallitusohjelmassa, on nimeltään ”Terapiat etulinjaan”, jossa siis on, kuten kerroin, 43 miljoonan euron määrärahalla toistaiseksi sillä nimellä yli kahden miljoonan väestöpohjassa ja hieman toisella nimikkeellä muualla Suomessa koulutettu perusterveydenhuollon henkilöstöä juuri näihin mielenterveyden psykososiaalisiin lyhytinterventioihin, mikä tarkoittaa sitä, että kun ihmisellä on sitä ahdistusta, masennusta, jonka määrä on juuri lisääntynyt, niin kuin edustaja Häkkänen kertoi, päästään heti käsittelemään niitä asioita. Täytyy muistaa, että joidenkin mielestä se ei ole ihan psykoterapiaa, vaan sitä kutsutaan nimellä psykososiaaliset interventiot, ja meillä sen takia täytyy olla aika tarkkana näiden käsitteiden käytössä.

Oma kokemukseni puhuu siitä, että myös esimerkiksi sopivalla tavalla lääkärin tapaaaminen ja lääkehoito, niin YTHS:ssä kuin terveyskeskuksessa tai yksityissektorillakin, on hyödyllistä, mutta tämä on se tärkein teko, mikä on käytännössä tehty ja tuottaa hyvää tulosta tällä hetkellä.

Frågan slutbehandlad.